

Granskning av förhandsröstnings- och brevröstningshandlingar

CN 24.02.2025 § 18
770/00.00.00/2024

Beredning

Förvaltningsdirektör Elina Amnell-Holzhäuser

Centralvalnämndens ska granska förhandsröstningshandlingarna och brevröstningshandlingarna som kommit i välfärdsområdesvalet och i kommunalvalet i enlighet med 63 § och 66 g § i vallagen.

Enligt 63 § i vallagen:

De förhandsröstningshandlingar som inkommit till den kommunala centralvalnämnden granskas, utan att valkuverten öppnas, vid sammanträden som ska hållas så att de förhandsröstningshandlingar som inkommit före klockan 19 fredagen före valdagen hinner behandlas vid sammanträdena. Ytterkuvert som inkommit efter utgången av tidsfristen öppnas inte och lämnas obeaktade.

Röstningen ska lämnas obeaktad, om

1. den som röstat på förhand inte har införts i rösträttsregistret
2. valkuvertet är försett med en obehörig anteckning om den röstande eller om en kandidat eller något annat obehörigt
3. följbrevet är så bristfälligt eller otydligt att det inte med säkerhet går att få visshet om att röstningen har försiggått på det sätt som bestäms i lag eller fastställas vem den röstande är
4. ett följbrev för hemmaröstning saknar namnteckning av den person som nämns i 54 §

En anteckning om att röstningen har lämnats obeaktad ska göras i protokollet för sammanträdet, till vilket ska fogas det valkuvert jämte följbrev och ytterkuvert som har lämnats obeaktat.

Kan ett följbrev som inte innehåller kvitteringsanteckning i följbrevet och ett därtill fogat valkuvert godkännas, antecknas i rösträttsregistret att den i följbrevet nämnda personen har utövat sin rösträtt. Om godkännandet sker senare än den fjärde dagen före valdagen klockan 19, ska en anteckning om att den i följbrevet nämnda personen har utövat sin rösträtt dessutom, på det sätt som justitieministeriet bestämmer, göras i vallängden. Har den kommunala centralvalnämnden i enlighet med 71 § 3 mom. av särskilda skäl tillställts vallängder som skrivits ut ur rösträttsregistret genast efter att det vunnit laga kraft, görs anteckningen endast i vallängden.

Efter att förhandsröstningshandlingarna har granskats, ska den kommunala centralvalnämnden sortera de godkända valkuverten enligt röstningsområde samt räkna antalet valkuvert enligt röstningsområde och anteckna antalen i protokollet. De godkända valkuverten ska sorterade enligt röstningsområde och åtskilda från följbreven hållas oöppnade i säkert förvar.

Enligt 66 g § i vallagen:

De brevröstningshandlingar som inkommit till den kommunala centralvalnämnden granskas med iakttagande av vad som föreskrivs 63 §.

Brevröstningen ska utöver de orsaker som anges i 63 § 1–3 mom. lämnas obeaktad, om

1. det utifrån de postnings- eller sändningsanteckningar som gjorts på ytterkuvertet för brevröstning inte med säkerhet går att få visshet om att kuvertet har postats i eller sänts från utlandet
2. valkuvertet för brevröstning är öppet och man kan dra den slutsatsen att det är öppet av någon annan orsak än att valkuvertet tekniskt sett inte har fungerat, eller valkuvertet annars är sådant att det inte med säkerhet går att få visshet om att röstningen har försiggått på det sätt som föreskrivs i lag
3. följbrevet för brevröstning saknar underskrifter av de vittnen vid brevröstning som avses i 66 d § punkt 5.

Enligt mom. 3 i 66 g § ska efter att brevröstningshandlingarna granskats centralvalnämnden med bevarande av valhemligheten öppna godkända valkuvert för brevröstning, stämpla de röstsedlar som funnits i kuverten och innesluta de stämplade röstsedlarna i sådana valkuvert som avses i 50 § 1 mom. Stämplingen och inneslutningen i nya kuvert ska vid andra än välfärdsområdesval och kommunalval göras innan valkuverten enligt 64 § sänds till valkrets-nämnden, och vid välfärdsområdesval och kommunalval senast lördagen före valdagen före klockan 15.

De förhandsröstningshandlingar som lämnas in till centralvalnämnden består av ett ytterkuvert inuti vilket det finns ett följbrev och ett valkuvert (inuti vilket det finns en sluten rötsedel). Förhandsröstningshandlingarna granskas i enlighet med 63 § i vallagen, utan att valkuverten öppnas, vid sammanträden som hålls fredagen innan valdagen (det vill säga 11.4.2025) så att de förhandsröstningshandlingar som inkommit före klockan 19 hinner behandlas.

Förhandsröstningshandlingarna och brevröstningshandlingarna ska granskas som egna helheter. Syftet är att centralvalnämnden efter granskningen har:

I välfärdsområdesvalet

- separat sorterat enligt röstningsområde förhandsröstningens godkända (bruna) valkuvert
- separat sorterat enligt röstningsområde brevröstningens godkända (turkosa) valkuvert

I kommunalvalet

- separat sorterat enligt röstningsområde förhandsröstningens godkända (bruna) valkuvert
- separat sorterat enligt röstningsområde brevröstningens godkända (turkosa) valkuvert

Centralvalnämnden får själv avgöra hur den i praktiken utför granskningen av handlingarna. Centralvalnämnden kan hålla ett eller flera sammanträden och besluta om de förberedande åtgärder som anknyter till granskningen, eller så kan centralvalnämnden besluta att centralvalnämndens sekreterare tillsammans med biträdande personal utför en förberedande granskning av handlingarna inför behandlingen i centralvalnämnden. Centralvalnämnden ska då se till att granskningen utförs under tillräcklig tillsyn. Minst två personer måste vara samtidigt närvarande alltid då förhandsröstnings- och brevröstningshandlingar behandlas. Oanvända valhandlingar eller valstämplar får inte finnas

tillgängliga för personerna som utför granskningen. Lokalen där granskningen sker ska vara tillräckligt öppen för att tillsynen av granskningen ska kunna genomföras. De avgöranden som hänför sig till granskningen, såsom alla fall där kuvert lämnas obeaktade, ska fattas av centralvalnämnden i en beslutsför sammansättning. Protokoll ska föras över sammanträdena. Man måste hinna behandla alla förhandsröstnings- och brevröstningshandlingar som inkommit inom utsatt tid.

Ytterkuvert som anlänt (och adresserats till) centralvalnämnden och deras innehåll ska hållas i säkert förvar så att obehöriga inte har tillträde till förvaringsplatsen. Förvaringen av valkuverten och följbrevet måste förvaras säkert så att obehöriga inte har åtkomst till förvaringsstället. Förvaringen av valkuverten och följbrevet måste tryggas från det ögonblick då det börjar komma in förhandsröstnings- och brevröstningshandlingar till centralvalnämnden. Ytterkuvert som inkommit efter utgången av tidsfristen öppnas inte och lämnas obeaktade. Varje dylikt öppnat ytterkuvert ska förses med en anteckning om vilken dag och vilket klockslag kuvertet har anlänt till den kommunala centralvalnämnden.

Efter att ha fått ytterkuvertet och innan det öppnas ska centralvalnämnden kontrollera i ytterkuvertets adressfält att ytterkuvertet har adresserats till centralvalnämnden. Om ett ytterkuvert har kommit till fel ställe (om en centralvalnämnd i någon annan kommun har antecknats som mottagare) ska ytterkuvertet utan att öppnas och utan dröjsmål genom att använda kvitteringsblanketten för ytterkuvert lämnas till närmaste postanstalt eller postombud för vidarebefordran till rätt mottagare. Ytterkuverten får med andra ord inte läggas direkt i brevlådan. Ett ytterkuvert som av misstag kommit till fel ställe ska vidarebefordras till rätt mottagare (centralvalnämnden) oberoende av kommun, i hela landet.

Ytterkuvert som är adresserade till centralvalnämnden måste sorteras enligt röstningsområde i enlighet med det röstningsområdesnummer som syns i fönstret på kuvertets högra sida. Ytterkuverten behöver sorteras enligt röstningsområde eftersom förhandsrösterna räknas enligt röstningsområde. Nyttan med sorteringen av handlingarna är att alla godkända valkuvert efter granskningen av förhandsröstningshandlingarna är sorterade enligt röstningsområde.

Alla ytterkuvert som inkommit inom utsatt tid ska öppnas så att deras innehåll inte skadas. Ännu i detta öppningsskede får det följbrev och valkuvert som finns i ytterkuvertet inte skiljas åt. De skiljs åt först när följbrevet och valkuvertet kan godkännas.

Det kommer två slags ytterkuvert till centralvalnämnden:

1. de vars vänstra fönster visar att följbrevet har en kvitteringsanteckning
2. de vars vänstra fönster visar att följbrevet inte har en kvitteringsanteckning.

I samband med granskningen av förhandsröstningshandlingarna kan det hända att centralvalnämnden upptäcker att följbrevet i ytterkuvertet är adresserat till nämnden, men att väljaren enligt rösträttsregistret inte hör till kommunen i fråga utan till någon annan kommun. Följbrevet är således felaktigt adresserat. Om följbrevet i kommunalval felaktigt adresserats till centralvalnämnden i en annan kommun flyttas följbrevet och valkuvertet inte vidare, för man antar att röstaren som felaktigt adresserat följbrevet också felaktigt röstat på fel kommuns kandidat. Dessa röster lämnas obeaktade. Om välfärdsområdes följbrev felaktigt adresserats till

centralvalnämnden i en annan kommun, kan brevet flyttas vidare inom samma välfärdsområde. Däremot flyttas ett följbrev som adresserats till en kommun inom ett annat välfärdsområde inte vidare för att det antas att röstaren som felaktigt adresserat följbrevet också felaktigt röstat på fel välfärdsområdes kandidat. Dessa röster lämnas obeaktade.

Dylika fall är möjliga endast om en separat följbrevsblankett använts som följbrev och det fyllts i för hand. För klarhetens skull konstateras det att ovan beskrivna förfarande (felaktigt adresserat följbrev) och följbrev som kommit till fel ställe är olika saker.

Om valkuvertet är öppet, ska centralvalnämnden tillsluta det med bevarande av valhemligheten. Om limmet på valkuvertet av någon anledning inte håller kan kuvertet även tillslutas med förseglingsband.

Förslag

Ordföranden för centralvalnämnden:

Centralvalnämnden beslutar att

1. Granskningen av förhandsröstningshandlingar tekniskt utförs på stadshuset (Rådhuset, fullmäktigesalen) som kontorsarbete i takt med att förhandsröstningshandlingarna kommer in och i enlighet med centralvalnämndens och Justitieministeriets anvisningar, och att valassistenterna Cecilia Soininen, Kjell Westerholm och Siv Mårtens utses att ansvara för denna uppgift i egenskap av biträdande valfunktionärer för centralvalnämndens sekreterare. Centralvalnämndens sekreterare befullmäktigas även att förordna följande övriga personal att biträda med den tekniska granskningen av förhandsröstningshandlingar: Anne Lindell, Carola Nystedt, Merja Ralanti, Martina Sundsten, Ella Hagner och Sari Stigman. Ifall Sari Stigman varit valförrättare under förhandsröstningen (till exempel med anledning av oförutsedda frånvaron) är centralvalnämndens sekreterare skyldig att se till att Sari Stigman inte deltar i granskningen av förhandsröstningshandlingar som mottagits under samma dag på ifrågavarande förhandsröstningsställe. Det samma gäller Kjell Westerholm om han varit valförrättare under förhandsröstning.

2. Minst två valfunktionärer är samtidigt närvarande alltid då förhandsröstningshandlingar behandlas och att ordföranden för centralvalnämnden övervakar granskningen av förhandsröstningshandlingar med hjälp av stickprov.

3. De ytterkuvert som inkommit (och adresserats) till centralvalnämnden och deras innehåll förvaras i fullmäktigesalen i Rådhuset, som är låst för utomstående.

4. Valfunktionärerna ska lämna alla oklara avgöranden som hänför sig granskningen, såsom alla fall där kuvert lämnas obeaktade, för att behandlas på centralvalnämndens sammanträde 11.4.2025, och nödvändiga kompletterande registreringar görs efter sammanträdet i enlighet med de beslut som fattats på sammanträdet.

5. Minst två valförrättare från kommunens egna förhandsröstningsställen levererar både de ytterkuvert som adresserats till den egna kommunens centralvalnämnd och de som adresserats till andra kommuners centralvalnämnder personligen till en valfunktionär (centralvalnämndens sekreterare eller valassistent) vid den egna kommunens centralvalnämnd när röstningen på röstningsdagen är slutförd och att en representant för centralvalnämnden med assistent levererar de ytterkuvert som adresserats till centralvalnämnder i andra kommuner till postens avhämtningstjänst,

Posten, R-kiosken, Brandensteinsgatan 17, 07900 Lovisa.

6. Valbestyrelsen lämnar in de ytterkuvert som adresserats till centralvalnämnder i andra kommuner och de ytterkuvert som adresserats till den egna kommunens centralvalnämnd när röstningen på röstningsdagen är slutförd till en valfunktionär i den egna kommunens centralvalnämnd (centralvalnämndens sekreterare eller valassistent).

Behandling

Första punkten i förslaget kompletterades så att den sista meningen "Det samma gäller Kjell Westerholm om han varit valförrättare under förhandsröstning." ändras till att lyda "Det samma gäller Kjell Westerholm och eventuell annan person som centralvalnämndens sekreterare på basis av befullmäktigandet förordnat att vara valförrättare, om hen varit valförrättare under förhandsröstning".

Beslut

Beslutet enligt det kompletterade förslaget.